

56. seminar slovenskega jezika, literature in kulture

slovenskega jezika, literature in kulture **((na daljavo))**

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta



V Ljubljani in po svetu, 6.–17. julij 2020

**Vodnik
po programu**

Vsebina

Urnik	1
Strokovni program	6
Potrdila	6
Knjižnica in Knjigarna FF	6
Lektorske vaje	6
Vaje iz konverzacije	6
Vaje iz fonetike	7
Predavanja	
Marko Stabej: Kaj se dogaja s slovenščino?	7
Alenka Žbogar: Razmerja v izbrani sodobni slovenski kratki prozi	8
Božidar Jezernik: Kako je nevidni Triglav postal slovenski nacionalni simbol	9
Simona Kranjc: Besedni red v slovenščini	11
Darja Pavlič: Raznolikost poetik v sodobni slovenski poeziji – trije primeri	12
Martina Malešič: Urbanistični razvoj Ljubljane kot modernega mesta	14
Spremljevalni program	15
Začetek seminarja s pozdravnimi nagovori ter predstavitev programa, udeležencev in ekipe	15
Ogled slovenskega filma <i>Ne pozabi dihati</i>	15
Ogled gledališke predstave <i>Trač</i>	16
Vprašaj organizatorja ter Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike	17
Zaključek seminarja	17
Spletne povezave	17
Dogajanje na 56. SSJLK	17
Ustanove	17
Slovenski jezik, literatura in kultura na spletu	18
Slovenistične strokovne revije	18
Spletni mediji	19
Knjižnice v Ljubljani	19
Gledališča v Ljubljani	19
Muzeji in galerije ter druge kulturne ustanove v Ljubljani	19
Seminar so omogočili	20
Sodelavke in sodelavci	21



CENTER ZA SLOVENŠČINO
KOT DRUGI IN TUJI JEZIK

Oddelek za slovenistiko

Vodnik po programu

56. seminarja slovenskega jezika, literature in kulture (na daljavo)

6.–17. 7. 2020

URNIK

Ponedeljek, 6. 7.

9.00–10.00	Začetek seminarja na povezavi https://us02web.zoom.us/j/83423319334 : Pozdravni nagovori, predstavitev programa, udeležencev in ekipe
10.00–10.30	Odmor
10.30–12.00	Lektorske vaje*
12.00–12.30	Odmor
12.30–14.00	Fonetične vaje* Jezikoslovna izpopolnjevalna skupina Konverzacija/utrjevanje snovi* Vse druge skupine
16.00–16.30	Vprašaj organizatorja: https://us02web.zoom.us/j/81935962724
16.30–17.00	Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike: https://zoom.us/j/93578041939?pwd=THg1M0ZOSFFiNEV5aDJKU2RGKzlhQT09

*Vaje iz fonetike (4 šolske ure vsaka skupina) potekajo po razporedu v tabeli. Lektorske vaje, vaje iz konverzacije oz. utrjevanje snovi in fonetične vaje ter popoldanske konverzacije s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike potekajo v videokonferenčnem orodju Zoom, povezave udeleženci prejmejo od svojih lektorjev in lektorice.

	9.00–10.30		11.00–12.30		14.00–15.00	14.00–15.00	
	Lektorske vaje*		Vaje iz konverzacije/ utrjevanje snovi/ fonetične vaje*		Začetna skupina	Nadaljevalni in izpopolnjevalni skupini**	Spremljevalni program
Torek, 7. 7.	Vse skupine	Odmor (10.30–11.00)	Fonetične vaje Literarno-splošna izpopolnjevalna skupina Konverzacija/ utrjevanje snovi Vse druge skupine	Odmor (12.30–14.00)	Konverzacija s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike	Predavanje** Marko Stabej: Kaj se dogaja s slovenščino?	16.00–16.30, https://us02web.zoom.us/j/81935962724 : Vprašaj organizatorja 16.30–17.00, https://zoom.us/j/93578041939?pwd=THg1M0ZOSFFiNEV5aDJKU2RGKzIHQT09 : Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike
Sreda, 8. 7.	Vse skupine		Fonetične vaje Nadaljevalna skupina 2 Konverzacija/ utrjevanje snovi Vse druge skupine		Konverzacija s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike	Predavanje** Alenka Žbogar: Razmerja v izbrani sodobni slovenski kratki prozi	16.00–16.30, https://us02web.zoom.us/j/81935962724 : Vprašaj organizatorja 16.30–17.00, https://zoom.us/j/93578041939?pwd=THg1M0ZOSFFiNEV5aDJKU2RGKzIHQT09 : Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike
Četrtek, 9. 7.	Vse skupine		Fonetične vaje Nadaljevalna skupina 1 Konverzacija/ utrjevanje snovi Vse druge skupine		Prosto	Prosto	kadarkoli v četrtek, 9. 7., https://vimeo.com/ondemand/nepozabidihatisolski (geslo prejmete po e-pošti): Ogled slovenskega filma <i>Ne pozabi dihati</i> 16.00–16.30, https://us02web.zoom.us/j/81935962724 : Vprašaj organizatorja 16.30–17.00, https://zoom.us/j/93578041939?pwd=THg1M0ZOSFFiNEV5aDJKU2RGKzIHQT09 : Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike
Petek, 10. 7.	Vse skupine		Fonetične vaje Začetna skupina Konverzacija/ utrjevanje snovi Vse druge skupine		Konverzacija s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike	Predavanje** Božidar Jezernik: Kako je nevidni Triglav postal slovenski nacionalni simbol	16.00–16.30, https://us02web.zoom.us/j/81935962724 : Vprašaj organizatorja 16.30–17.00, https://zoom.us/j/93578041939?pwd=THg1M0ZOSFFiNEV5aDJKU2RGKzIHQT09 : Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike
Sobota, 11. 7.	Prosto						
Nedelja, 12. 7.	Prosto						

*Vaje iz fonetike (4 šolske ure vsaka skupina) potekajo po razporedu v tabeli. Lektorske vaje, vaje iz konverzacije oz. utrjevanje snovi in fonetične vaje ter popoldanske konverzacije s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike potekajo v videokonferenčnem orodju Zoom, povezave udeleženci prejmejo od svojih lektorjev in lektorice.

**Vseh šest strokovnih predavanj poteka na povezavi <https://us02web.zoom.us/j/89977938498>. Udeleženci nadaljevalnih skupin lahko izbirajo med predavanji (udeležiti se morajo vsaj 3 predavanj) in popoldansko konverzacijo s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike. Prijavijo se pri svojih dopoldanskih lektorih in lektorjih.

	9.00–10.30		11.00–12.30		14.00–15.00	14.00–15.00	
	Lektorske vaje/ fonetične vaje*		Vaje iz konverzacije/ utrjevanje snovi*		Začetna skupina	Nadaljevalni in izpopolnjevalni skupini**	Spremljevalni program
Ponedeljek, 13. 7.	Fonetične vaje Začetna skupina Lektorat Vse druge skupine	Odmor (10.30–11.00)	Vse skupine	Odmor (12.30–14.00)	Konverzacija s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike	Predavanje** Simona Kranjc: Besedni red v slovenščini	16.00–16.30, https://us02web.zoom.us/j/81935962724 : Vprašaj organizatorja 16.30–17.00, https://zoom.us/j/93578041939?pwd=THg1M0ZOSFFiNEV5aDJKU2RGKziHQT09 : Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike
Torek, 14. 7.	Fonetične vaje Nadaljevalna skupina 1 Lektorat Vse druge skupine		Vse skupine		Konverzacija s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike	Predavanje** Darja Pavlič: Raznolikost poetik v sodobni slovenski poeziji – trije primeri	16.00–16.30, https://us02web.zoom.us/j/81935962724 : Vprašaj organizatorja 16.30–17.00, https://zoom.us/j/93578041939?pwd=THg1M0ZOSFFiNEV5aDJKU2RGKziHQT09 : Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike
Sreda, 15. 7.	Fonetične vaje Nadaljevalna skupina 2 Lektorat Vse druge skupine		Vse skupine		Konverzacija s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike	Predavanje** Martina Malešič: Urbanistični razvoj Ljubljane kot modernega mesta	16.00–16.30, https://us02web.zoom.us/j/81935962724 : Vprašaj organizatorja 16.30–17.00, https://zoom.us/j/93578041939?pwd=THg1M0ZOSFFiNEV5aDJKU2RGKziHQT09 : Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike
Četrtek, 16. 7.	Fonetične vaje Literarno-splošna izpopolnjevalna skupina Lektorat Vse druge skupine		Vse skupine		Prosto	Prosto	kadarkoli, https://www.youtube.com/watch?v=DhebvqZxovo&feature=youtu.be : Ogled gledališke predstave <i>Trač</i> 16.00–16.30, https://us02web.zoom.us/j/81935962724 : Vprašaj organizatorja 16.30–17.00, https://zoom.us/j/93578041939?pwd=THg1M0ZOSFFiNEV5aDJKU2RGKziHQT09 : Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike
Petek, 17. 7.	Fonetične vaje Jezikoslovna izpopolnjevalna skupina Lektorat Vse druge skupine		Vse skupine		13.00–14.00, https://us02web.zoom.us/j/83423319334 : Zaključek	13.00–14.00, https://us02web.zoom.us/j/83423319334 : Zaključek	Prosto

*Vaje iz fonetike (4 šolske ure vsaka skupina) potekajo po razporedu v tabeli. Lektorske vaje, vaje iz konverzacije oz. utrjevanje snovi in fonetične vaje ter popoldanske konverzacije s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike potekajo v videokonferenčnem orodju Zoom, povezave udeleženci prejmejo od svojih lektorjev in lektorice.

**Vseh šest strokovnih predavanj poteka na povezavi <https://us02web.zoom.us/j/89977938498>. Udeleženci nadaljevalnih skupin lahko izbirajo med predavanji (udeležiti se morajo vsaj 3 predavanj) in popoldansko konverzacijo s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike. Prijavijo se pri svojih dopoldanskih lektorih in lektorjih.

STROKOVNI PROGRAM

Strokovni program seminarja zajema lektorske vaje (18 šolskih ur*), vaje iz konverzacije oz. utrjevanje snovi (18 šolskih ur*), vaje iz fonetike (4 šolske ure*) in 6 strokovnih predavanj. Udeležba na tem delu programa je za udeležence obvezna in jim omogoči, da pridobijo potrdilo o udeležbi. V popoldansko-večernem času seminarja poteka spremljevalni program, ki za udeležence ni obvezen.

Lektorske vaje, vaje iz konverzacije oz. utrjevanje snovi in fonetične vaje (prav tako strokovna predavanja) potekajo v videokonferenčnem orodju Zoom, povezave so objavljene v Vodniku po 56. SSJLK oz. jih udeleženci prejmejo od svojih lektorjev in lektorice. Pouk poteka podobno kot v razredu. Lektorji oz. lektorice so z udeleženci v živo vsak dan po 4 šolske ure in so jim na voljo za vprašanja.

Za udeležbo na spletnem seminarju udeleženci potrebujejo **dobro internetno povezavo, računalnik s kamero in mikrofonom ter miren prostor.**

*1 šolska ura = 45 minut.

Potrdila

Udeleženci Seminarja slovenskega jezika, literature in kulture ob 80-odstotni prisotnosti na obveznem programu prireditve (lektorske vaje, konverzacija, fonetične vaje in predavanja) prejmejo potrdilo o udeležbi.

Knjižnica in Knjigarna FF

Knjižnica Oddelka za slovenistiko in Oddelka za slavistiko ima za udeležence seminarja tudi med letošnjo prireditvijo odprta vrata. Udeleženci se lahko posvetujejo s knjižničarkami na e-naslovu ohk.sla@ff.uni-lj.si in se dogovorijo za možnost skeniranja študijskega gradiva.

Knjigarna Filozofske fakultete ponuja udeleženkam in udeležencem letošnjega seminarja v času prireditve 25-odstotni popust pri nakupu vseh učbenikov Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik ter drugih publikacij Znanstvene založbe Filozofske fakultete. knjigarna@ff.uni-lj.si

Lektorske vaje

Lektorske vaje potekajo predvidoma v eni začetni, dveh nadaljevalnih in dveh izpopolnjevalnih skupinah. Udeleženci izpopolnjevalnih skupin so glede na interese razdeljeni v jezikoslovno ali literarno-splošno skupino. V lektorske skupine so udeleženci razvrščeni na podlagi jezikovnega testa, ki ga rešijo pred začetkom seminarja, in ustnega testiranja, ki prav tako poteka pred začetkom seminarja. Lektorske vaje so obvezne za vse udeležence.

Potekajo v terminu od 9.00 do 10.30 (po slovenskem času).

Vaje iz konverzacije

Vaje iz konverzacije so namenjene izboljšanju komunikacijske zmožnosti v slovenščini, širjenju besedišča, uzaveščanju komunikacijskih vzorcev in odpravljanju napak. Obravnavane so teme iz vsakdanjega življenja, s poudarkom na praktičnem sporazumevanju in spoznavanju Slovenije ter njene kulture. Za udeležence začetne skupine in izbirno za udeležence obeh nadaljevalnih skupin so v popoldanskem času organizirane dodatne ure konverzacije s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike. Dopoldanske vaje iz konverzacije z lektorji in lektoriciami so obvezne za vse udeležence, popoldanske konverzacije s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike so obvezne za začetno skupino,

udeleženci obeh nadaljevalnih skupin pa lahko izbirajo med predavanji (udeležiti se morajo vsaj 3 predavanj) in popoldansko konverzacijo.

Dopoldanske konverzacije z lektorji in lektoriciami potekajo v terminu od 11.00 do 12.30 (po slovenskem času), popoldanske konverzacije s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike potekajo v terminu od 14.00 do 15.00 (po slovenskem času).

Vaje iz fonetike

Vaje iz fonetike so za udeležence obvezne in se izvajajo na dveh ravneh: (a) vaje za začetnike se začnejo z uvodno predstavitvijo slovenskega govornega jezika in fonetičnih posebnosti na primerih iz besedil. Temu sledijo praktične vaje za boljši izgovor in poslušanje slovenskega jezika, kar pripomore k boljšemu učenju in rabi slovenskega jezika. Vaje so prilagojene glede na znanje in prvi jezik udeleženca; (b) vaje za nadaljevalce in izpopolnjevalce so namenjene izboljšanju govora in razumevanju govornega besedila.

Potekajo v terminu od 9.00 do 10.30 ali od 11.00 do 12.30 (po slovenskem času).

PREDAVANJA

Predavanja (6 strokovnih predavanj) o slovenskem jeziku, literaturi in kulturi so obvezna za udeležence izpopolnjevalnih skupin, udeleženci nadaljevalnih skupin lahko izbirajo med predavanji (udeležiti se morajo vsaj 3 predavanj) in popoldansko konverzacijo s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike, lahko pa se jih udeležijo tudi drugi, saj so javna. Povzetki predavanj so objavljeni v Vodniku po 56. SSJLK in na spletni strani <https://centerslo.si/seminar-sjlk/>. Prav tako bodo seminarska predavanja objavljena na prosto dostopnem spletnem portalu http://videlectures.net/ff_uni_lj/.

Marko Stabej:

KAJ SE DOGAJA S SLOVENŠČINO?

(Torek, 7. julij, 14.00–15.00 (po slovenskem času), <https://us02web.zoom.us/j/89977938498>)

To je preprosto vprašanje, a brez preprostega odgovora. Pogledi na slovenščino – tako na to, kaj vse in kakšna slovenščina sploh je, kot tudi na to, kakšna naj bi bila – so namreč tako med govorci in govorkami slovenščine kot tudi v sodobnem slovenskem jezikoslovju precej različni. Sodobne jezikovne prakse v slovenščini so zelo pestre, ne le v zasebnem sporazumevanju kot nekoč, temveč tudi v javnem, ne le pri govorjenju, temveč tudi pri pisanju. Mavrični spekter sodobne slovenščine sega od spreminjajočega se standardnega jezika do najrazličnejših z dvo- in večjezičnostjo zaznamovanih jezikovnih praks.

Najprej se bomo posvetili dinamiki dogajanja, sprememb in razmerij v sodobnem slovenističnem jezikoslovju in slovenski jezikovni politiki, opredelili bomo vplive sodobne večjezičnosti na rabo in znanje slovenščine ter posebej predstavili zanimivo dogajanje v zvezi s slovenščino kot tujim jezikom. Predstavili in utemeljili bomo tezo, da je nadaljnja življenjska moč slovenščine odvisna od opolnomočenja njenih govork in govorcev. Za to opolnomočenje pa je potreben poseben jezikovnonačrtovalni okvir, ki zajema od dostopnosti kvalitetnega učenja jezika do dostopnosti kvalitetnih jezikovnih storitev, od ustreznega opisa sodobne slovenščine v vsej njeni raznovrstnosti do dostopnosti kvalitetnih in uporabnih jezikovnih virov, priročnikov in pripomočkov. Predstavili bomo del tega okvira, ki je že vzpostavljen, za konec pa si bomo skupaj poskusili predstavljati, kako bi ga lahko zgradili do konca.

Viri

CENTER za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani. <https://www.cjvt.si/>
CILJNI raziskovalni projekt *Jezikovna politika Republike Slovenije in potrebe uporabnikov (raziskovalno poročilo)*, 2017. https://isjfr.zrc-sazu.si/sites/default/files/raziskovalno_porocilo_28_11_2017.pdf
JEZIKOVNOPOLITIČNI portal *Jezikovna Slovenija*. <http://www.jezikovna-politika.si/>
PORTAL *Fran*, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. <https://fran.si/>
PREDLOG *Resolucije o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2020–2024*. <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/Slovenski-jezik/NPJP20-24n.docx>
SLUŽBA za slovenski jezik, Ministrstvo za kulturo RS. <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-kulturo/o-ministrstvu/sektor-za-slovenski-jezik/>
STABEJ, Marko, 2019: *Jezikovna Slovenija. Jezik, ljudje, država in stroka*. Predavanje v okviru prireditve Govori FF. <https://www.youtube.com/watch?v=0DsYXZziilA>
ZBORNIKI s konferenc o jezikovnih tehnologijah (in digitalni humanistiki), 1998–2018. <http://www.sdt.si/wp/dogodki/konference/zborniki/>

O predavatelju

Dr. Marko Stabej je redni profesor za slovenski jezik na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, od 2018 do 2020 tudi oddelčni predstojnik. Bil je dolgoletni predstojnik Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik. Kot lektor je deloval na Univerzi v Tübingenu, kot gostujoči profesor na Univerzi na Dunaju, v Mariboru, Celovcu, Zagrebu in na Univerzi na Primorskem. Raziskuje na področju sodobne in zgodovinske sociolingvistike slovenske jezikovne skupnosti, strokovno deluje na področju uporabnega jezikoslovja. Objavil je knjigi *V družbi z jezikom* (2010) in *Naj gre za jezik* (2017). Že skoraj štirideset let poje in igra klaviature pri bendu Melanholiki in zanje tudi piše pesmi. marko.stabej@ff.uni-lj.si

Alenka Žbogar:

RAZMERJA V IZBRANI SODOBNI SLOVENSKI KRATKI PROZI

(Sreda, 8. julij, 14.00–15.00 (po slovenskem času), <https://us02web.zoom.us/j/89977938498>)

Osvetlili bomo družinska in partnerska razmerja v izbranih sodobnih slovenskih kratkoproznih zbirkah, ki so izšle v prvem desetletju 21. stoletja. Analizirane bodo zbirke *Zakon želje* (2000) Andreja Blatnika (1963), *Made in Slovenia* (2007) Aleša Čara (1971), *Vsi moji božiči* (2006) Maruše Krese (1947–2013), *Gverilci* (2004) Polone Glavan (1974) in *Fragma* (2003) Mojce Kumerdej (1964). Skušali bomo pojasniti, kakšna je v teh zbirkah družinska in partnerska dinamika, ter pretehtati, ali izbrane zbirke sodijo v t. i. literarni minimalizem. Pokazalo se bo, da so družinska in partnerska razmerja večinoma disfunkcionalna, odnosi izpraznjeni in neizpolnjujoči, subjekti pa nagnjeni k nekonstruktivni komunikaciji. Gre za t. i. subjekte pogovarjanja, katerih edina akcija so neplodni, površinski, asketski, banalni pogovori, ki ne razrešujejo problemov. Pogosti so premolki, tišine. Literarni subjekti so omrtvičeni, nemočni in otopeni. Zgodbe so motivno-tematsko reducirane na nepomembna, vsakdanja, navidezno plehka vprašanja, slogovno so preproste, jezik je pogovoren in nezapleten, retoričnih figur je malo, v ospredju so nepomembne, površinske podrobnosti, ki pa vendarle namigujejo na nekaj globljega, zato ustrezajo t. i. teoriji ledene gore (prim. Hemingwayev pripovedni slog). V ospredju so le minimalni delci celote, bistvo ostaja neizrečeno oz. skrito pod površino (med vrsticami). Temeljni značilnosti analiziranih zbirk sta redukcija (zgodbe, dogodka, prostora, časa, strukture, jezika, sloga, subjektov, motivov in tem) in kompresija (zgoščevanje, izpuščanje in abstrahiranje vodi do izjemnega zmanjševanja pripovednega polja, zreduciranega na subjektivnost, intimnost, atmosfero in razpoloženje). Pogosto naletimo na brezbržno opazovanje, pozornost je usmerjena na »drobne minimalne podrobnosti iz vsakdanjega življenja, ki simbolično in metaforično nakazujejo duševno dogajanje v ozadju« (Virk 2006: 25–26).

Pripovedi analiziranih zbirk pogosto spominjajo na črno-bele fotografije, na zapise drobnih fragmentov iz sveta, v katerem vlada diktatura izbire (prim. Salecl 2010) in v katerem sta katastrofičnost in občutenje konca (dobrega in pozitivnega) (prim. Zupančič 2019) nekaj tako običajnega, kot je pitje jutranje kave (prim. kratko zgodbo *Café do Brasil: jutranji impromptu* Igorja Bratoža).

Viri in literatura

- BLATNIK, Andrej, 2000: *Zakon želje*. Ljubljana: Študentska založba (Beletrina).
- BOŠNJAK, Blanka, 2005: *Premiki v sodobni slovenski kratki prozi*. Maribor: Slavistično društvo.
- BRATOŽ, Igor, 1988: *Pozlata pozabe*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- ČAR, Aleš, 2007: *Made in Slovenia (izbrano iz leta 2006)*. Ljubljana: Študentska založba (Beletrina).
- GLAVAN, Polona, 2004: *Gverilci*. Ljubljana: Študentska založba (Beletrina).
- KRESE, Maruša, 2006: *Vsi moji božiči*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- KUMERDEJ, Mojca, 2003: *Fragma*. Ljubljana: Študentska založba (Beletrina).
- PERIČ JEZERNIK, Andreja, 2011: *Minimalizem in sodobna slovenska kratka proza*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- SALECL, Renata, 2010: *Izbira*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- VIRK, Tomo, 1988: *Čas kratke zgodbe: Antologija slovenske kratke zgodbe*. Ljubljana: Študentska založba (Beletrina).
- VIRK, Tomo, 2004: Problem vrstnega razlikovanja v kratki prozi. *Slavistična revija* 52/3. 279–293.
- VIRK, Tomo, 2006: *Sodobna slovenska krajša pripoved*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- ZUPANČIČ, Alenka, 2019: *Konec*. Ljubljana: Društvo za teoretsko psihoanalizo.
- ŽBOGAR, Alenka, 2005: Kratka proza na prelomu tisočletja. *Jezik in slovstvo* 50/3–4. 7–26.
- ŽBOGAR, Alenka, 2013: O slovenski kratki prozi v zadnjem desetletju = Slovene short prose during the last decade. Miran Hladnik (ur.): *Slovenska literarna veda danes*. *Slavistična revija* 61/1. 41–49 in 51–59.

O predavateljci

Dr. Alenka Žbogar je leta 2004 postala docentka za slovensko književnost, leta 2015 pa izredna profesorica za didaktiko slovenščine na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Objavila je dve monografiji: *Kratka proza v literarni vedi in šolski praksi* (2007) in *Iz didaktike slovenščine* (2013), uredila znanstveno monografijo *Recepcija slovenske književnosti* (Obdobja 33) ter nekaj tematskih števil *Jezika in slovstva*. Je (so)avtorica učbenikov za književnost v osnovnih in srednjih šolah ter recenzentka učnih gradiv za pouk književnosti. Predava in objavlja doma ter v tujini. Sodelovala je v številnih uredniških odborih in komisijah, bila je tudi članica maturitetne komisije za slovenščino, članica komisije za prenovu učnih načrtov za slovenščino, Strokovnega sveta za splošno izobraževanje RS. Vodila je projekt *Slovenska in evropska kulturna literarna dediščina – pravljice v slovenskem vzgojno-izobraževalnem sistemu od vrtca do srednje šole*. Raziskovalno se ukvarja s sodobno slovensko kratko prozo in didaktiko književnosti. alenka.zbogar@ff.uni-lj.si

Božidar Jezernik:

KAKO JE NEVIDNI TRIGLAV POSTAL SLOVENSKI NACIONALNI SIMBOL

(Petek, 10. julij, 14.00–15.00 (po slovenskem času), <https://us02web.zoom.us/j/89977938498>)

Najvišji slovenski vrh se je uveljavil kot simbol slovenstva, še preden je slovenska skupščina sklenila razglasiti za državno zastavo belo-modro-rdečo trobojnico, dopolnjeno z grbom v podobi štita, na katerem je upodobljen lik Triglava, medtem ko dve valoviti črti pod njim ponazarjata morje. Skupščina je sprejela deklaracijo o razglasitvi državne samostojnosti in neodvisnosti 25. junija 1991. Naslednji večer je na Trgu republike v Ljubljani nasproti skupščine potekala slovesnost, na kateri je bila prvič dvignjena zastava nove države. Ob javni predstavitvi državnega simbola so tisti, ki so dogajanje spremljali prek televizijskih zaslonov, gledali tudi posnetke trobojnice na najvišjem vrhu nove države, kamor jo je ponesla skupina

gorskih reševalcev. Na trobojnici še ni bilo znaka Triglava, saj skupščina do tedaj še ni sprejela novega državnega grba. Vendar je bila pot na najvišji slovenski vrh dolgotrajna, pogosto bolj ali manj vijugava. Zlasti tisti, ki so se prvi odpravili nanjo, so morali premagati stare predsodke in strahove, ne le naravnih ovir. A ko so dosegli vrh, so bili nagrajeni z razgledom, ki je v jasnem vremenu segal daleč naokrog, lahko pa so se tudi poglobili vase in svoje nazore, jih potrjevali ali ovračali.

V svojem znamenitem delu *Slava vojvodine Kranjske* (1689) je Janez Vajkard Valvasor vestno in skrbno zbral izsledke, do katerih je prišel med svojimi številnimi potovanji po deželi in okolici. Osebnostno je prepotoval vso Kranjsko, ni se ustrašil ne gora ne podzemeljskih jam, temveč je – kot pravi sam – »povsod v celi deželi osebno prehodil vse hribe in doline, o vsem ljudi kar najbolj podrobno izprašal, si potem sam osebno tudi vse ogledal in skiciral ter potem dal spraviti v baker«. A, presenetljivo, v vsem obsežnem Valvasorjevem delu ni najti imena Triglav in kot najvišjo goro na Kranjskem navaja *Kermo*.

Učenjaki 17. stoletja so še vedno zelo resno upoštevali poročila o starosti sveta, zapisana v svetih knjigah, najbolj tisto iz uvodnih poglavij *Geneze*. V njej so videli zgodovino, ki jo je narekoval Bog, to se pravi neposreden in pristen prikaz preteklosti sveta. Račun je bil skrajno preprost: Adam je živel 130 let, ko je spočel sina Seta po svoji podobi, po spočetju Seta je Adam živel še 800 let, skupaj torej 930 let. Set je živel 150 let, ko je spočel Enoha, po spočetju Enoha je Set učakal še 807 let, tedaj vsega skupaj 4000 let od stvarjenja sveta do Kristusovega rojstva.

Moderna znanstvena metoda učenja iz obstoječega slovstva ali iz izkustva prednikov se je začela uveljavljati v drugi polovici 18. stoletja. Vzporedno s tem se je tradicionalno umevanje Mojzesove kozmogonije kot božjega razodetja moralo vedno bolj umikati. V geologiji se je vse neposredno opazovanje in zanimanje usmerilo na raziskovanje in opisovanje dostopnih delov zemeljske skorje. Prvi učenjak, katerega pozornost je pritegnil alpski svet na Kranjskem, je bil Balthasar Hacquet, ki se je naselil na Kranjskem leta 1766, ko je nastopil službo rudniškega zdravnika v Idriji. Tam je ostal do leta 1773, ko je dobil mesto javnega profesorja anatomije, kirurgije in porodništva na ljubljanskem liceju; v tej službi je ostal do leta 1787. Nemirni duh raziskovalca narave in njenih zakonitosti ga je vodil v najbolj oddaljene in najtežje dostopne dele Habsburškega cesarstva, da je lahko na svoje oči opazoval naravo ter zbiral predmete za svoj prirodoslovni kabinet. Hacquet se je pri svojih vzponih na alpske vrhove, kjer je bilo možno, držal gorskega grebena, da je imel čim boljši pogled na geološki sestav. Kakor je sam zapisal – v slovenskem jeziku –, ga je pri njegovih raziskovanjih vodila zgolj želja po novih spoznanjih: »*Bres ufe shele eniga dobizhka, inu bres neresfnize, is fgol nagnjenja tó povedati kar fe je vidilu inu skuffilu ...*«

Revolucionarno leto 1848 je porodilo nov svet, v katerem sta naslovni vlogi prevzela do tedaj povsem neznana igralka: demokracija in nacionalizem. Pojav nacionalizma je bil najmočnejše sredstvo mobilizacije množic, v nekaj desetletjih je popolnoma spremenil podobo sveta. Tema intelektualnih konverzacij ni bila več vprašanje verodostojnosti Mojzesovih poročil o stvarjenju sveta, namesto nje so zdaj potekale strastne debate o razlikah med narodi, o njihovem poreklu in starosti. Če je bil sredi devetnajstega stoletja Triglav »nebotični mejnik med nemškim, italijanskim in slovanskim jezikom«, je v drugi polovici devetnajstega stoletja Triglav postal predmet tekmovanja, kakšna zastava bo plapolala na njem: slovenska ali nemška.

Literatura

BADIURA, Rudolf, 1913: *Na Triglav, v kraljestvo Zlatorogovo!* Ljubljana: Hinko Badiura.

HARTH, Erich M., 1984: *On the Shoulders of Giants: The Progress of Science in the Seventeenth Century.* *The Courier* 19/2. 81–90.

HAZARD, Paul, 1959: *Kriza evropske zavesti (1680–1715).* Ljubljana: Državna založba Slovenije.

JEZERNIK, Božidar, 2004: *Wild Europe: the Balkans in the gaze of Western travellers.* London: Saqi Books.

JEZERNIK, Božidar, 2011: *Divja Evropa.* Ljubljana: Slovenska matica.

JEZERNIK, Božidar, 2013: *Nacionalizacija preteklosti*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

JEZERNIK, Božidar, 2015: *The Nationalisation of the Past*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

KÖLBL-EBERT, Martina, 2009: *Geology and Religion: A History of Harmony and Hostility*.

London: The Geological Society.

KUGY, Julius, 1973: *Pet stoletij Triglava*. Maribor: Založba Obzorja.

LAUDAN, Rachel, 1987: *From Mineralogy to Geology: The Foundations of a Science, 1650–1830*.

Chicago in London: The University of Chicago Press.

MIKŠA, Peter, 2013: Prvi raziskovalci slovenskih gora in prvi dokumentirani pristopi nanje.

Zgodovinski časopis 67/3–4. 390–405.

TRSTENJAK, Davorin, 1870: *Triglav, mythologično raziskavanje*. Ljubljana: Davorin Trstenjak.

O predavatelju

Dr. Božidar Jezernik je redni profesor za etnologijo Balkana in kulturno antropologijo. V letih 1988–1992 in 1998–2003 je bil predstojnik Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, v letih 2003–2007 pa dekan Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Od leta 2004 je vodja programske skupine Slovenske identitete v evropskem in svetovnem kontekstu, ki združuje raziskovalce z Oddelka in drugih raziskovalnih institucij. Objavljal je več kot 80 izvirnih znanstvenih člankov v domači in tuji periodiki ter več kot dvajset znanstvenih monografij. Je član uredniških odborov več mednarodnih znanstvenih revij. Njegova osrednja raziskovalna vprašanja so povezana z vprašanji kulture in načina življenja na Balkanu in v Srednji Evropi, razvoja narodne ideje in nacionalizma ter konstrukcije Drugega. bozidar.jezernik@ff.uni-lj.si

Simona Kranjc:

BESEDNI RED V SLOVENŠČINI

(Ponedeljek, 13. julij, 14.00–15.00 (po slovenskem času), <https://us02web.zoom.us/j/89977938498>)

Besednoredna organiziranost se kaže kot eno izmed najpomembnejših poglavij v analizi diskurza, je pa to tudi eno od osrednjih vsebinskih področij skladnje. Gre za poglavje, ki v slovenskem jezikoslovju še vedno ni pogosto predmet obravnave. Vedno znova pa se kaže kot zanimivo tudi pri pouku slovenščine kot drugega in tujega jezika, saj se morajo učeči se nekega jezika besednorednih pravil naučiti. Za razliko od njih rojeni govorci ta pravila usvajajo večinoma nezavedno skozi besedila. Kljub še vedno razmeroma redkim razpravam o besednem redu pa sta v sodobnem slovenističnem jezikoslovju sicer živi misli o njegovi pomembnosti za oblikovanje diskurza in zavest o tem, da ga ni mogoče obravnavati zgolj na površini, kot se kaže v razporeditvi besed v stavkih, marveč zahteva precej drugačno, globinsko razumevanje in interpretiranje jezika na ravni besedila. Poleg tega pa je pri obravnavanju treba ves čas imeti v mislih tudi kontekst v širšem pomenu besede, torej ne le sobesedilo, ampak tudi okoliščine, v katerih je to besedilo nastalo, predvsem tvorca besedila. Od njega je namreč odvisno, katero informacijo bo videl kot pomembnejšo in jo bo zato postavil na konec oz. vremo in katera bo z njegovega stališča manj pomembna in ji bo zato namenjeno mesto v temi, to je na začetku.

V razumevanju in razlaganju pomena besednega reda je velik korak napravilo prav funkcijsko jezikoslovje, ki so ga oblikovale praška funkcijska šola predvsem z Danešem, kasneje pa z dvema šolama, s Firbasom na eni strani in Sgallom, Hajičovo in Panevovo na drugi, britanska s Firthom in Hallidayem, ameriška z Lijem, Grossmanom, Sanom, Vanceom in Van Valinom ter nizozemska z Van Dijkom. Pri obravnavah besednega reda v bistvu sledijo načelu členitve po aktualnosti ali aktualnega členjenja, ki ga je v okviru praškega strukturalizma utemeljil Vilém Mathesius, za njim pa izpeljal František Daneš. V tem kontekstu seveda govorimo o t. i. prosti stavi, za razliko od stalne – tudi neproste (Breznik 1908) – stave, kjer

položaj »skladenjske enote v govorni verigi« (Toporišič 1992: 305–306) urejajo slovnična pravila in je ta nespremenljiv, npr. predlog pred samostalnikom, pridevniški prilastek pred odnosnico ipd.

Verjetno je ravno dejstvo, da se z besednim redom v zgodovini skladenjskih raziskav niso pretirano veliko ukvarjali, vzrok, da je bilo besednemu redu posvečene razmeroma malo pozornosti tudi v (predvsem starejših) učbenikih slovenščine kot drugega in tujega jezika. Predvsem se je v njih na vprašanje besednega reda opozarjalo ob obravnavah naslonskega niza in besednih zvez, torej gre za obravnave pravil, ki uravnavajo stalno stavo. Načelu členitve po aktualnosti pa so se avtorji učbenikov najpogosteje izogibali, verjetno ravno zaradi tega, ker so predpostavljali, da ima oseba, ki se uči slovenščino kot drugi ali tuji jezik, razvit spoznavni sistem, da dobro pozna semantična, pragmatična in skladenjska pravila iz prvega jezika, ima veliko izkušenj in vedenja o svetu in da lahko jezikovni sistem prvega jezika uporabi kot izhodišče za gradnjo slovnice v drugem oz. tujem jeziku. To je seveda res, vendar se je treba zavedati dejstva, da se jeziki med seboj razlikujejo, zato se razlikujejo tudi sredstva, s katerimi lahko npr. dve propoziciji med seboj povežemo v logični posledični odnos. Prav tako vsak od jezikov ustvari lastne tipe razvijanja tem. Če bi v teh primerih sredstva iz prvega jezika prenesli v drugi ali tuji jezik, bi tvorili izreke in besedila, ki jih rojeni govorci ne bi nikoli izrekli. Ob upoštevanju dejstva, da je besedni red ena od osrednjih prvin pri oblikovanju diskurza, bom v prispevku predstavila nekaj primerov iz besedil iz različnih kontekstov, kjer se z obravnavanega vidika kažejo problematična mesta. Pri tem bodo upoštevani različni kontekstualni dejavniki, od prenosnika do statusa jezika pri posameznem govorcu.

Literatura

BREZNIK, Anton, 1908: Besedni red v govoru. *Dom in svet* 21/5. 222–230, 258–267.

KRANJC, Simona, 2004: Besedni red, usvajanje prvega in učenje drugega/tujega jezika. *Jezik in slovstvo* 49/3–4. 145–157.

TOPORIŠIČ, Jože, 1984: *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja.

VIDOVIČ MUHA, Ada, 1993: Breznikov jezikoslovni nazor v njegovi razpravi o besednem redu. *Slavistična revija* 41/4. 497–508.

O predavateljici

Dr. Simona Kranjc je redna profesorica in vodja katedre za slovenski knjižni jezik na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. V svojem pedagoškem in raziskovalnem delu se ukvarja z jezikovno zmožnostjo tako v prvem kot drugem in tujem jeziku, z razumevanjem in tvorjenjem besedila, v zadnjem času pa se posveča predvsem vsebinam s področja skladnje. Je avtorica številnih člankov in treh monografij s področja psiholingvistike, soavtorica osnovnošolskih učbenikov in kurikula za vrtce. Od leta 2017 je tudi predstojnica Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. simona.kranjc@ff.uni-lj.si

Darja Pavlič:

RAZNOLIKOST POETIK V SODOBNI SLOVENSKI POEZIJI – TRIJE PRIMERI

(Torek, 14. julij, 14.00–15.00 (po slovenskem času), <https://us02web.zoom.us/j/89977938498>)

Za slovensko poezijo že vsaj od leta 1980 velja, da v njej ni mogoče prepoznati vodilne literarne smeri. Ob odsotnosti skupnega označevalca se je uveljavilo prepričanje, da je glavna značilnost tega obdobja pluralnost poetik. Med najbolj prepoznavnimi so pesmi v prostem verzu, ki se navezujejo na romantično izročilo prvoosebnega izpovedovanja, v ospredje postavljajo osebna izkustva (pogosto v obliki spomina na pomembno doživetje) in s pripovedovanjem o njih konstruirajo identiteto lirskega subjekta.

V predavanju se bom, po kratkem orisu tovrstne poetike, ukvarjala s tremi pesniškimi zbirkami, ki jih poleg

letnice izida (vse so izšle leta 2019) povezuje to, da se vsaka na svoj način oddaljuje od opisanega modela. Gre za naslednje pesniške zbirke: *Pogovori z nikomer* Braneta Senegačnika, *Stigmatizacija* Miklavža Komelja in *Ljubav reče greva* Nine Dragičević. Avtorji pripadajo trem različnim generacijam, oba pesnika sta tudi doktorja znanosti in sta objavila že vrsto knjig pesmi, medtem ko je *Ljubav reče greva* pesniški prvenec skladateljice in magistricе sociologije.

Poetika Braneta Senegačnika je blizu romantičnemu klasicizmu in ne moderni poeziji, kot se je izoblikovala po Baudelairu, Mallarméju in njunih naslednikih. Tako kot je značilno za Senegačnikove starejše pesniške knjige, so *Pogovori z nikomer* napisani v tradicionalnih oblikah (prevladuje sonet), avtor uporablja tradicionalne metrične sheme (dvo- in trizložne stopice), medtem ko rime pogosto prehajajo v asonance. Pesmi so refleksivne, ukvarjajo se z najglobljimi bivanjskimi vprašanji, in sicer skozi čutno nazorne podobe, ki jih lirski subjekt največkrat zajema iz narave ali iz umetnosti. Prav na ravni podobja je Senegačnik razvil prepoznavno osebno govorico, ki z estetizirano in miselno poglobljenostjo vabi k ponovnemu branju.

Miklavž Komelj s svojo najnovejšo pesniško zbirko pogloblja svoj sloves najbolj eksperimentalnega sodobnega slovenskega pesnika. Verz v *Stigmatizaciji* je včasih omejen na eno samo besedo, ki s svojo iztrganostjo iz sobesedila po eni strani zahteva popolno pozornost sama zase, po drugi strani pa je del sintaktično pravilne in s pomeni nabite povedi. Zaradi asociativnih preskokov, ki so lahko posledica zvočne podobnosti med besedami, in miselnih zasukov, s pomočjo katerih nastajajo paradoksi, so pesmi precej hermetične in zahtevajo aktivnega bralca. V zbirki je mogoče prepoznati nekatere motive, s katerimi se Komelj ukvarja že dlje časa, vse pa je mogoče navezati na problem človekovega obstoja: identiteta jaza, smrt, poezija, umetnost in mišljenje, družba, žival kot drugi itn.

V naslovu pesniške knjige Nine Dragičević izstopa beseda ljubav (v SSKJ je označena kot starinski izraz za ljubezen), ki vzbuja pričakovanje, da knjiga govori o ljubezenskem odnosu. Izkaže se, da je intimno razmerje med dvema umetnicama presvetljeno skozi njuno vpetost v družbene odnose. V ospredju je vprašanje, kako preživeti v okolju, ki v nobenem pogledu, ne duhovno ne materialno, ne podpira umetnosti, še posebej pa ni naklonjeno umetnicam. Ogledalo, ki ga Nina Dragičević nastavi mestu in družbi, slika otopelost, sprijaznenost, neambicioznost, tudi nasilje. Govorka svojo kritično držo podkrepi z načinom izrekanja, ki bralca nagovarja tudi na čustveni ravni. Knjiga ni sestavljena iz posameznih pesmi, ampak iz ene same pesnitve, v kateri ima ritem, stopnjevan do krika, bistveno vlogo pri oblikovanju sporočila.

Literatura

NOVAK POPOV, Irena, 2006: Sodobna slovenska poezija = Contemporary Slovene poetry. Alojzija Zupan Sosič, Mojca Nidorfer Šiško (ur.): *Svetovni dnevi slovenske literature, 20. do 25. november 2006: Almanah = World festival of Slovene literature, 20-25 November 2006: Almanac*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete. 9–12.

NOVAK POPOV, Irena, 2010: Mlada slovenska poezija zadnjega desetletja. Alojzija Zupan Sosič (ur.): *Sodobna slovenska književnost (1980–2010). Obdobja* 29. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 179–185.

PAVLIČ, Darja, 2005: Slovenska poezija v dobi globalizacije: k vprašanju lirskega subjekta. *Jezik in slovstvo* 50/3–4. 107–112.

PAVLIČ, Darja, 2019: Osebno izkustvo v sodobni slovenski in ameriški poeziji. *Primerjalna književnost* 42/3. 149–166.

O predavateljici

Dr. Darja Pavlič je bila zaposlena na Pedagoški fakulteti, kasneje na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru od leta 2000 do leta 2017, nazadnje kot izredna profesorica za primerjalno književnost.

Od oktobra 2017 je docentka za slovensko književnost na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, kjer predava sodobno slovensko poezijo in kratko prozo. V letih 2003–2015 je bila glavna in odgovorna urednica znanstvene revije *Primerjalna književnost*, od leta 2016 je članica njenega uredništva. Njeno glavno raziskovalno področje je moderna lirika. Leta 2003 je v zbirki *Zora* izšla njena monografija z naslovom *Funkcije podoba v poeziji K. Koviča, D. Zajca in G. Strniše*. Znanstvene razprave objavlja v revijah *Primerjalna književnost*, *Slavistična revija*, *Slovene Studies*, *Forum for World Literature Studies*, *Studia Historica Slovenica*, *Literatura* in v monografskih publikacijah različnih urednikov.
darja.pavlic@ff.uni-lj.si

Martina Malešič:

URBANISTIČNI RAZVOJ LJUBLJANE KOT MODERNEGA MESTA

(Sreda, 15. julij, 14.00–15.00 (po slovenskem času), <https://us02web.zoom.us/j/89977938498>)

Mesto Ljubljana se je iz manjšega provincialnega središča razvilo v moderno državno prestolnico v nekaj več kot sto letih, k čemur so pripomogle velike spremembe v 19. stoletju. Mesto se je začelo odločneje širiti izven meja srednjeveškega jedra in njegovih predmestij, ko je Ljubljana postala pomembno postajališče na železniški povezavi Dunaja s Trstom (1849–1857). Izgradnja železniške proge je v mesto prinesla dodaten kapital, hkrati pa spodbudila zazidavo in urejanje zemljišča med starim mestom in novopostavljenimi tiri. Druga pomembnejša prelomnica v razvoju moderne Ljubljane je bil velikonočni potres 14. aprila 1895, ki je zamajal temelje starega mesta, omogočil njegovo vseobsegajočo modernizacijo in sprožil prve resnejše razprave o bodočem mestnem razvoju – pospešil je izdelavo prvega popotresnega regulacijskega načrta (pri tem sta sodelovala tudi Maks Fabiani in Camillo Sitte). Po razpadu avstroogrske monarhije leta 1918 je Ljubljana postala upravno in politično središče, okrepila pa se je tudi njena kulturna vloga. Obdobje med obema vojnama je prineslo nova iskanja urbanističnih rešitev za rastoče in razvijajoče se mesto, svoje predloge sta med drugimi prispevala Jože Plečnik in Ivan Vurnik. Leta 1940 razpisani javni natečaj za izdelavo novega regulacijskega načrta je prinesel številne rešitve, ki so sledile smernicam v sočasnem evropskem urbanizmu. Nova državna ureditev po koncu druge svetovne vojne je Ljubljani kot glavnemu mestu Socialistične republike Slovenije dala novo vlogo in pomen. Načrti, ki so jih pripravljali v petdesetih in šestdesetih letih, so dokončno začrtali krakasti model razvoja mesta (Generalni plan urbanističnega razvoja Ljubljane (GUP), 1966). Šestdeseta leta so prinesla tudi na novo definirano mestno središče, izgradnjo kompleksa upravnih stavb, urejanja mestnih vpadnic in ob njih pospešene gradnje stanovanjskih naselij, ki še danes omogočajo kakovostno bivanje v zelenju in ločeno od prometa.

Predavanje bo predstavilo razvoj Ljubljane kot modernega mesta, z vpogledom v ključne mejnike, z opozorilom na pomembnejše urbanistične načrte, ki so urejali mesto, in na njihove formalne vzore, spremembe v fizičnem prostoru pa bo dodatno ilustriralo tudi z glavnimi urbanističnimi in arhitekturnimi spomeniki.

Literatura

- MIHELIČ, Breda, 1983: *Urbanistični razvoj Ljubljane*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- MIHELIČ, Breda, KERBLER, Boštjan Kefo (ur.), 2014: *Ljubljana: portret mesta*. Ljubljana: Mestna občina Ljubljana.
<https://www.ljubljana.si/assets/Uploads/publication/18726/Portret-mesta-Ljubljana.pdf> (dostop 20. 5. 2020)
- MIHELIČ, Breda, KERBLER, Boštjan Kefo (ur.), 2016: *Fabianijeva Ljubljana*. Ljubljana: Mestna občina Ljubljana.
<https://www.ljubljana.si/assets/Uploads/publication/18728/fabianijeva-ljubljana.pdf> (dostop 20. 5. 2020)
- SKANSI, Luka (ur.), 2016: *Soseske in ulice: Vladimir Braco Mušič in arhitektura velikega merila*. Ljubljana: Muzej za arhitekturo in oblikovanje.

O predavateljici

Dr. Martina Malešič je umetnostna zgodovinarica, zaposlena kot asistentka in raziskovalka na Oddelku za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Raziskuje slovensko arhitekturo, oblikovanje in urbanizem v 20. stoletju, s posebnim ozirom na stanovanjsko kulturo. Dejavna je tudi pri organizaciji in izvedbi projektov, namenjenih popularizaciji moderne slovenske arhitekture. Kurirala je vrsto razstav, med drugim *Soseske in ulice: Vladimir Braco Mušič in arhitektura velikega merila* (sokuratorja Luka Skansi, Bogo Zupančič, Muzej za arhitekturo in oblikovanje, Ljubljana, 2016) in *Novi prostori, nove podobe. Osemdeseta skozi prizmo dogodkov, razstav in diskurzov – 1. del* (sokuratorica Asta Vrečko, Moderna galerija, Ljubljana, 2016). Kot članica svetovalnega odbora je sodelovala pri razstavi *H konkretni utopiji: Arhitektura v Jugoslaviji, 1948–1980*, ki so jo otvorili v Muzeju sodobne umetnosti (MoMA) v New Yorku leta 2018 (kuratorja Martino Stierli in Vladimir Kulić). Trenutno kot del kuratorske ekipe pripravlja razstavo v slovenskem paviljonu na 17. mednarodni razstavi arhitekture v Benetkah z naslovom *Skupno v skupnosti. Sedemdeset let združnih domov kot družbene infrastrukture*. martina.malesic@ff.uni-lj.si

SPREMLJEVALNI PROGRAM

Začetek seminarja s pozdravnimi nagovori ter predstavitev programa, udeležencev in ekipe

(Ponedeljek, 6. julij, 9.00–10.00, <https://us02web.zoom.us/j/83423319334>)

Seminariste bodo nagovorili prof. dr. Roman Kuhar, dekan Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, prof. dr. Marko Stabej, predstojnik Oddelka za slovenistiko, ter prof. dr. Simona Kranjc, predstojnica Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik, udeležencem bomo predstavili program dvotedenskega dogajanja na letošnji prireditvi, na kratko pa se bomo predstavili učitelji in organizatorji ter tudi udeleženci seminarja, s čimer bomo preverili ustreznost spletne povezave med Slovenijo in udeleženci po vsem svetu.

Ogled slovenskega filma *Ne pozabi dihati*

(Četrtek, 9. julij, kadarkoli, <https://vimeo.com/ondemand/nepozabidihatisolski>, geslo prejmete po e-pošti)

Petnajstletni Klemen odrašča s starejšim bratom Petrom in mamo samohranilko v malem mestecu na odmaknjem podeželju. Utečen vsakdan, ki ga Klemen najraje preživlja z oboževanim bratom na teniškem igrišču in ob bližnji reki, prekine Petrovo nenadno, strastno ljubezensko razmerje s prelepo vrstnico Sonjo, kar pri Klemenu sproži naval nasprotujočih si čustev in nepremišljenih dejanj.

»Ne pozabi dihati je intimna drama o odraščanju, prvih ljubeznih, ljubosumju in močnih čustvih, ki človeka prevevajo v tem obdobju. Skozi oči 15-letnika sem želel prikazati to naporno obdobje adolescence, ki je zaznamovano z nespametnimi izpadi, nerodno zmedenostjo, neomajano aroganco, predvsem pa s strahom pred izgubo osebe, ki ti je v tistem trenutku najpomembnejša. Hkrati so neizbežni del tega obdobja tudi simpatije in privlačnosti, ki mlademu moškemu omogočijo prestop v svet odraslih. Verjamem,



Ne pozabi dihati (vir: <https://belafilm.si/seznam-filmi/ne-pozabi-dihati/>)

da gre za formativne, vsem znane in univerzalne vtise, ki smo jih v naglici življenja pozabili, čeprav so ključno oblikovali naše osebnosti.« – Martin Turk, režiser in scenarist

2020. **Režija in scenarij:** Martin Turk, **igralci:** Matija Valant, Tine Ugrin, Iva Krajnc Bagola, Klara Kuk, Nikola Đuričko, Ronja Matijevac Jerman, Jakob Cilensšek, Miha Rodman, Aleš Valič, Nina Valič idr. 98 minut. Film bo predvajan z angleškimi podnapisi.

<https://dont-forget-to-breathe.belafilm.si/sl/o-filmu/>, <https://belafilm.si/seznam-filmi/ne-pozabi-dihati/>

Ogled gledališke predstave *Trač*

(Četrtek, 16. julij, kadarkoli, <https://www.youtube.com/watch?v=DhebvqZxovo&feature=youtu.be>)

Mnogo hrupa za nič je ena izmed najslavnejših Shakespearovih komedij. Vrti se okrog ljubezni, hrepenenja, izdaj, spletk in vseh mogočih preizkušenj, ki jih morajo zaljubljeni prestati, da si lahko nazadnje presrečni skočijo v objem. V bolj sodobno in muzikalno opravo sta jo v Mestnem gledališču ljubljanskem (MGL) odela komedijski libretist Gašper Tič in skladatelj Davor Herceg.

Shakespeare v svojih komedijah in tragedijah fenomen ljubezni razpre v široki pahljači in v vsej njeni ambivalenci. Ljubezen je lahko pogubna, lahko je neuslišana in destruktivna ali pa povsem pasivna. Je torej gonilna sila, ni pa zgolj pozitivna. Ima izjemno moč, saj posameznike malodane obsede, zamegli njihov razum in presojo. Ne ozira se na spol, stan ali raso in nihče ni imun pred njo. Ljubezni je pri Tiču še več kot pri Shakespearu in vešče ji postavlja ovire na poti do uresničenja. Situacije mojstrsko preplete do te mere, da konec razreši z množičnim ljubezenskim poljubom, ki prežene zlo. Ljubezen torej premaga zlo oziroma trač. Shakespeare požene zlobnega spletkarja Don Juana v neznano, Tič ga najprej klonira in pomnoži, kot se množijo in klonirajo trači in njihovi prenašalci, ter ga nazadnje uniči z manifestacijo resnične ljubezni. V opoziciji sta torej ljubezen in trač, prva zaseda mesto resnice, trač pa je izenačen z lažjo. Na prvi pogled ta shema drži, vendar kot ljubezen tudi trač ni zgolj enoznačen.

Tako kot Shakespeare uporablja različne zvrsti komedije, je tudi komedija Gašperja Tiča sestavljena iz različnih komik: komike karikiranja, karakterne komedije, komedije nravi, situacijske komedije, komedije zmešnjav, groteskne komedije, besedne komike itn. Čedni mladi vojaki in lepa dekleta, dve prepleteni ljubezenski zgodbi, ščepec zlohotnega obrekovanja, nekaj spretnih spletk in za nameček še ples v maskah ob živi godbi – vse to preko smeha vodi srečnemu koncu naproti ...

2016. **Avtor libreta:** Gašper Tič, **avtor glasbe:** Davor Herceg, **režiserja:** Jaka Ivanc in Gašper Tič, **dramaturginja:** Ira Ratej, **scenografka:** Greta Godnič, **kostumograf:** Leo Kulaš, **koreograf:** Miha Krušič, **igralci:** Tanja Ribič, Gregor Čušin, Iva Krajnc Bagola, Tina Potočnik Vrhovnik, Lena Hribar, Mojca Funkl, Milan Štefe, Jaka Lah, Rok Matek, Robert Korošec, Filip Samobor, Matic Lukšič, Gaber K. Trseglav, Tomo Tomšič, Rok Kravanja, Uroš Smolej.

<https://www.mgl.si/sl/program/predstave/trac/>



Igralci MGL v predstavi *Trač* (foto: Peter Giodani, vir: <https://www.mgl.si/sl/program/predstave/trac/>)

Vprašaj organizatorja ter Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike

(Vsak dan od ponedeljka, 6. julija, do četrta, 16. julija,

16.00–16.30: *Vprašaj organizatorja*, <https://us02web.zoom.us/j/81935962724>,

16.30–17.00: *Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike*,

<https://zoom.us/j/93578041939?pwd=THg1M0ZOSFFiNEV5aDJKU2RGKzIHQT09>)

Letošnji seminar ne bo klasična prireditev, ki vsako leto v Ljubljano privabi več kot sto udeležencev, ki slovenščino študirajo, jo poučujejo ali se strokovno z njo ukvarjajo kako drugače. Kljub spremenjeni obliki bo tudi letos ponudil intenzivno učenje slovenščine s konverzacijo in fonetičnimi vajami ter strokovna predavanja, ogled filma in gledališke predstave, umanjalo pa bo druženje udeležencev med sabo, z organizatorji, s profesorji in študenti ljubljanske slovenistike, prijatelji, sorodniki, sodelavci, poslovnimi partnerji idr. v Ljubljani in širom Slovenije. Vsaj malo tega seminarskega vzdušja bomo poskušali nadomestiti z vsakodnevnimi neformalnimi srečanji v okviru aktivnosti *Vprašaj organizatorja ter Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike*. Organizatorji bodo z veseljem odgovorili na vaša morebitna vprašanja, se z vami pogovorili in svetovali glede slovenskega jezika, literature in kulture, študentke in študenti ljubljanske slovenistike pa za vas pripravljajo najrazličnejše aktivnosti, od kvizov, iger, pogovorov in dogodkov o slovenskem jeziku, literaturi in kulturi do predstavitev študija slovenščine in študentskega življenja v Ljubljani.

Zaključek seminarja

(Petek, 17. julij, 13.00–14.00, <https://us02web.zoom.us/j/83423319334>)

Preden se za letos dokončno poslovimo, se bomo zbrali na zaključni prireditvi, kjer boste seminaristi pokazali, kaj se vam je uspelo naučiti v preteklih dveh tednih, organizatorji pa vam bomo zaželeli prijetno poletje in vas povabili na 57. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, ki bo naslednje leto – tako upamo – spet potekal v predavalnicah Filozofske fakultete v Ljubljani in v okviru spremljevalnih dejavnosti tudi drugod v Ljubljani in po vsej Sloveniji.

SPLETNE POVEZAVE

Dogajanje na 56. SSJLK

Začetek in zaključek seminarja: <https://us02web.zoom.us/j/83423319334>

Predavanja o slovenskem jeziku, literaturi in kulturi: <https://us02web.zoom.us/j/89977938498>

Vprašaj organizatorja: <https://us02web.zoom.us/j/81935962724>

Druženje s študentkami in študenti ljubljanske slovenistike:

<https://zoom.us/j/93578041939?pwd=THg1M0ZOSFFiNEV5aDJKU2RGKzIHQT09>

Ogled slovenskega filma *Ne pozabi dihati*: <https://vimeo.com/ondemand/nepozabidihatisolski>
(geslo prejmete po e-pošti)

Ogled gledališke predstave *Trač*: <https://www.youtube.com/watch?v=DhebvqZxovo&feature=youtu.be>

Ustanove

Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik: <https://centerslo.si/>

Oddelek za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani: <https://www.slov.si/>

Oddelek za slavistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani: <https://slavistika.net/>

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani: <http://www.ff.uni-lj.si/>

Univerza v Ljubljani: <https://www.uni-lj.si/>

Oddelek za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete Univerze v Mariboru:

<http://www.ff.um.si/oddelki/slovanski-jeziki-in-knjizevnosti/>

Oddelek za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Koper Univerze na Primorskem:

<http://www.fhs.upr.si/sl/oddelki/oddelek-za-slovenistiko>

Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici: <http://www.ung.si/sl/studij/fakulteta-za-humanistiko/>

Znanstvenoraziskovalni center SAZU: <https://www.zrc-sazu.si/>

Slavistično društvo Slovenije: <https://zdsds.si/>

Center za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani: <https://www.cjvt.si/>

Trojina, Zavod za uporabno slovenistiko: <http://www.trojina.si/>

Ustanova patra Stanislava Škrabca: <https://www.skrabceva-ustanova.si/si/>

Javna agencija za knjigo RS: <http://www.jakrs.si/>

Društvo slovenskih pisateljev: <https://www.drustvo-dsp.si/>

Društvo slovenskih književnih prevajalcev: <http://www.dskp-drustvo.si/>

Lektorsko društvo Slovenije: <https://www.lektorsko-drustvo.si/>

Slovenski filmski center: <http://www.film-center.si/>

Forum slovanskih kultur: <https://fsk.si/sl-si>

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS: <http://www.mizs.gov.si/>

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu: <http://www.uszs.gov.si/>

Ministrstvo za notranje zadeve RS: <http://www.mnz.gov.si/>

Ministrstvo za zunanje zadeve RS: <http://www.mzz.gov.si/>

Center RS za mobilnost in evropske programe: <https://www.cmepius.si/>

Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije: <http://www.sklad-kadri.si/>

Slovenski jezik, literatura in kultura na spletu

Predavanja Seminarja slovenskega jezika, literature in kulture: http://videlectures.net/ff_uni_lj/

Prosto dostopni spletni tečaj slovenščine: <https://www.slonline.si/>

Portal za sodobna jezikovna vprašanja: <http://www.jezikovna-politika.si/>

Virtualna slovenska knjižnica: <https://plus.cobiss.si/>

Zbirka slovenskih leposlovnih besedil: <http://lit.ijs.si/>

Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU: <https://fran.si/>

Korpus slovenskega jezika Gigafida 2.0: <https://viri.cjvt.si/gigafida/>

Korpus govorjene slovenščine GOS: <http://www.korpus-gos.net/>

Slovenska raziskovalna infrastruktura za jezikovne vire in tehnologije: <http://www.clarin.si/info/o-projektu/>

Metaiskalnik po slovenski kulturi (spletnih virih, novicah in dogodkih): <https://kulturnik.si/>

Spletna stran o slovenski kulturi (v angleščini): <https://www.culture.si/>

Slovenistične strokovne revije

Slavistična revija: <https://srl.si/ojs/srl>

Jezik in slovstvo: <https://www.jezikinslovstvo.com/>

Jezikoslovni zapiski: <http://isjfr-s.zrc-sazu.si/>

Slovenščina 2.0: empirične, aplikativne in interdisciplinarne raziskave:

<https://revije.ff.uni-lj.si/slovenscina2>

Primerjalna književnost: <http://sdpk.si/revijaPKn.xml>

Slovene Studies: <https://slovenestudies.com/>

Spletni mediji

Spletni portal RTV Slovenija: <https://www.rtvlo.si/>

Spletno Delo: <https://www.delo.si/>

Spletni Dnevnik: <https://www.dnevnik.si/>

Spletni Večer: <https://www.vecer.com/>

Spletni portal Siol.net: <https://siol.net/>

Spletni portal 24ur.com: <https://www.24ur.com/>

Knjižnice v Ljubljani

Osrednja humanistična knjižnica Filozofske fakultete, Knjižnica Oddelka za slovenistiko in Oddelka za slavistiko: http://www.ff.uni-lj.si/OHK/O_NAS/Oddelčne_knjiznice/Slovenistika_slavistika

Mestna knjižnica Ljubljana: <https://www.mklj.si/>

Slovanska knjižnica: <https://www.mklj.si/index.php/slovanska-knjiznica2>

Narodna in univerzitetna knjižnica: <https://www.nuk.uni-lj.si/>

Biblioteka SAZU: <http://www.sazu.si/biblioteka>

Gledališča v Ljubljani

SNG Drama Ljubljana: <https://www.drama.si/>

SNG Opera in balet Ljubljana: <http://www.opera.si/>

Slovensko mladinsko gledališče: <https://mladinsko.com/sl/>

Mestno gledališče ljubljansko: <https://www.mgl.si/sl/>

Šentjakobsko gledališče: <http://www.sentjakobsko-gledalisce.si/>

SiTi Teater: <https://www.sititeater.si/>

Lutkovno gledališče Ljubljana: <http://www.lgl.si/si/>

Mini teater Ljubljana: <https://www.mini-teater.si/>

Društvo Cafe Teater: <http://www.cafe-teater.si/>

Gledališče Glej: <https://www.glej.si/>

KUD France Prešeren: <http://www.kud.si/>

Muzeji in galerije ter druge kulturne ustanove v Ljubljani

Cankarjev dom: <https://www.cd-cc.si/>

Ljubljanski grad: <https://www.ljubljanskigrad.si/>

Trubarjeva hiša literature: <https://www.trubarjevahisaliterature.si/>

Narodni muzej Slovenije: <http://www.narmuz-lj.si/>

Narodna galerija: <https://www.ng-slo.si/si/>

Mestni muzej Ljubljana: <https://mgml.si/sl/mestni-muzej/>

Slovenski etnografski muzej: <https://www.etno-muzej.si/>

Moderna galerija: <http://www.mg-lj.si/>

Mestna galerija Ljubljana: <https://mgml.si/sl/mestna-galerija/>

Muzej novejše zgodovine Slovenije: <http://www.muzej-nz.si/>

Slovenski šolski muzej: <http://www.ssolski-muzej.si/slo/>

Galerija ŠKUC: <http://www.galerijaskuc.si/>

56. seminar slovenskega jezika, literature in kulture (na daljavo) so omogočili:



REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**



REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Univerza v Ljubljani



Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**
1 0 0

Oddelek za slovenistiko



**CENTER ZA SLOVENŠČINO
KOT DRUGI IN TUJI JEZIK**

Sodelavke in sodelavci

Vodja seminarja in vodja lektorjev:

Damjan Huber

Ožji organizacijski odbor seminarja:

Damjan Huber, Simona Kranjc, Mateja Lutar, Mojca Nidorfer Šiškovič, Marko Stabej, Alenka Žbogar

Lektorice in lektorji:

Boštjan Božič, Simona Gotal, Magda Lojk, Tjaša Lorbek, Pavel Ocepek, Mladen Pavičić, Ivana Petric Lasnik, Mojca Smolej, Hotimir Tivadar, Saša Vojtech Poklač

Fonetične vaje:

Martin Vrtačnik

Predavateljice in predavatelja:

Božidar Jezernik, Simona Kranjc, Martina Malešič, Darja Pavlič, Marko Stabej, Alenka Žbogar

Študentska pomoč:

Patricija Berglez, Anamarija Cemič, Monika Ivančič, Polona Majdič, Pia Rednak, Miha Sever, Vladimir Šatin, Urša Terčon, Jana Vaupotič

56. seminar slovenskega jezika, literature in kulture (na daljavo)

Vodnik po programu. Uredil Damjan Huber, **tehnično uredila** Mateja Lutar, **oblikovala** Metka Žerovnik, **založila** Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, **izdal** Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko, **za založbo** Roman Kuhar, dekan Filozofske fakultete, **tisk** Birografika Bori d. o. o., **naklada** 200 izvodov.

Publikacija je brezplačna.

Prireditve so finančno podprli Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Rektorat Univerze v Ljubljani in Krka, d. d.

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2020. Vse pravice pridržane.

Ljubljana, julij 2020

Kontaktni naslov

Univerza v Ljubljani

Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik

Seminar slovenskega jezika, literature in kulture

Damjan Huber

Kongresni trg 12

SI-1000 Ljubljana

Tel.: 00386 1 241 86 76

E-naslov: damjan.huber@ff.uni-lj.si

<https://centerslo.si/seminar-sjlk>